

Verslag van werkzaamheden over het jaar 2001

Onderstaand is opgenomen het Verslag van werkzaamheden over het jaar 2001 van het Bestuur van de Stichting voor de Jaarverslaggeving en de Raad voor de Jaarverslaggeving, zonder bijlagen. De bijlagen zijn:

- verkorte jaarrekening 2001 Stichting voor de Jaarverslaggeving;
- publicaties van Richtlijnen en ontwerp-Richtlijnen;
- overzicht van publicaties;
- overzicht van commentaren.

Het volledige verslag, alsmede de verzonden commentaren zijn op aanvraag verkrijgbaar bij het RJ-secretariaat. Daarnaast is het volledige verslag beschikbaar gesteld op de website van de RJ (www.rjnet.nl).

1 INLEIDING

1.1 *Stichting voor de Jaarverslaggeving*

De Stichting voor de Jaarverslaggeving (SJ) is in 1981 opgericht door de volgende organisaties:

- het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO)
- het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (NCW)
- de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
- het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV)
- de Orde Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA)

Het NIVRA en de Sociaal-Economische Raad (SER) verklaarden zich daarbij bereid jaarlijks financiële bijdragen ter beschikking van de SJ te stellen.

Het doel van de SJ is statutair als volgt omschreven:

1. De Stichting heeft ten doel de kwaliteit van de externe verslaggeving, in het bijzonder de jaarrekening, binnen Nederland door rechtspersonen en andere organisaties te bevorderen.
2. Zij tracht dit doel te bereiken door:
  - a. het publiceren van stellige uitspraken en aanbevelingen inzake externe verslaggeving;
  - b. het gevraagd en ongevraagd adviseren van de overheid en van andere regelgevende instanties aangaande voorschriften inzake externe verslaggeving.

Het bestuur van de SJ was in het verslagjaar als volgt samengesteld:

mr. J.H. Schraven (VNO-NCW)	-	voorzitter
M.I. Platschorre (VNO-NCW)	-	plv. voorzitter (tot 7 juni 2001)
P.S. van den Berg (CNV)	-	bestuurslid
mevr. O. Bouman (CNV)	-	plv. bestuurslid (tot 16 september 2001)
K.I. van Splunder (CNV)	-	plv. bestuurslid (vanaf 16 september 2001)
mr. J.C.M.G. Bloemarts (FNV)	-	bestuurslid

mevr. drs. C.E. Roozmond (FNV)	-	plv. bestuurslid
mr. P.M. Wortel (VBA)	-	bestuurslid (vanaf 11 december 2001)
drs. P.R. Baart (NIVRA)	-	secretaris/penningmeester
prof. dr. R.G.A. Vergoossen (NIVRA)	-	plv. secretaris/penningmeester

In het verslagjaar kwam het bestuur van de SJ tweemaal bijeen. Aan de orde kwamen de volgende belangrijke onderwerpen:

- vaststelling van de jaarrekening 2000 van de SJ;
- vaststelling van het verslag van werkzaamheden 2000 en het werkplan 2001 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ);
- vaststelling van de begroting 2002 van de SJ;
- werkterrein van de RJ;
- ontwikkelingen op het gebied van nationale en internationale wet- en regelgeving;
- maatschappelijke verslaggeving;
- uitbreiding van het aantal bij de SJ aangesloten organisaties.

Ter zake van het laatste punt kan worden vermeld dat NOVAA (Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten), MKB-Nederland en VBA (Vereniging van Beleggingsanalisten) in het verslagjaar zijn uitgenodigd toe te treden tot het bestuur van de SJ. Daarnaast zijn NOVAA en MKB-Nederland uitgenodigd een bijdrage te leveren aan de RJ. VBA participeert al in de RJ.

Inmiddels is VBA in december toegetreten tot het bestuur van de SJ. Met NOVAA en MKB-Nederland wordt nog overleg gevoerd over de toetreding tot de RJ en het bestuur van de SJ.

1.2 *Raad voor de Jaarverslaggeving*

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) – het uitvoerend orgaan van de SJ – is belast zowel met het opstellen en het publiceren van de in de doelomschrijving van de SJ genoemde stellige uitspraken en aanbevelingen (de richtinggevende taak) als met het adviseren van de overheid en andere regelgevende instanties (de adviserende taak).

De RJ is statutair samengesteld uit representanten van verschaffers, gebruikers en controleurs van externe verslaggeving. De benoeming van de leden van de RJ, te weten voor ieder van de drie groepen waaruit de RJ is samengesteld vier leden, geschiedt door het bestuur op voordracht van de desbetreffende organisaties of op voordracht van daartoe uitgenodigde andere organisaties. Voor de gebruikersdelegatie wordt van deze laatste mogelijkheid gebruik gemaakt: één lid is benoemd op voordracht van de Vereniging van Beleggingsanalisten (VBA). Zoals aangegeven in paragraaf 1.1, zijn NOVAA en MKB-Nederland in het verslagjaar uitgenodigd tot het participeren in de RJ.

De onafhankelijke voorzitter van de RJ wordt eveneens benoemd door het bestuur van de SJ. De RJ wordt ter zijde gestaan door een secretariaat.

1.3 *Personele samenstelling van de RJ*

Samenstelling van de RJ in het verslagjaar:

Voorzitter

prof. dr. J. van Helleman (tot 15 oktober 2001)
prof. dr. M.N. Hoogendoorn (vanaf 15 oktober 2001)

Leden

benoemd op voordracht van organisaties, representatief voor verschaffers van informatie:

- . J. den Hoed, delegatievoorzitter)
- . drs. J.F. Leeuwerik) VNO-NCW
- . mr. W.I.M. van der Loos)
- . drs. H.B. van Wijk)

benoemd op voordracht van organisaties, representatief voor gebruikers van informatie:

- . A.F.M. van Klaren, delegatievoorzitter)
- . drs. C.D. Knoops) CNV/FNV
- . drs. Ph.J. Maat)
- . drs. W. Heineken - VBA

benoemd op voordracht van organisaties, representatief voor controleurs van informatie:

- . prof. dr. M.A. van Hoepen, delegatievoorzitter)
- . prof. drs. E. Eeftink) Koninklijk NIVRA
- . prof. dr. M.N. Hoogendoorn (tot 15 oktober 2001))
- . drs. W.J. Schoonderbeek)

Secretariaat en overige staf

- . R. de Feijter secretaris (vaktechnische zaken)
- . mevr. drs. A. de Korne secretaris (algemene zaken)
- . drs. C.A. Bakker (tot 1 juni 2001) notulist
- . drs. J.M.A. van Rijn notulist
- . H. Strating (tot 1 juni 2001) notulist

Delegatiemedewerkers

- . drs. M.W. Noordzij delegatie van verschaffers
- . drs. G.W.H. Ewalts delegatie van gebruikers

Waarnemer

- . mevr. mr. E.D.G. Kiersch Ministerie van Justitie, Directie Wetgeving

De RJ-vergaderingen worden regelmatig bijgewoond door een of meer leden en de voorzitter van de Commissie Jaarverslaggeving (CJ) van het Koninklijk NIVRA.

Ter informatie wordt vermeld dat twee leden van de RJ als raad aan de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam zijn verbonden. Dit betreft de heren prof. dr. M.A. van Hoepen en J. den Hoed.

1.4 Raadsvergaderingen

In de verslagperiode kwam de RJ 13 maal plenair in vergadering bijeen. Belangrijke agendapunten betroffen:

- verwerking van standaarden en interpretaties van de IASB in de (ontwerp-)Richtlijnen;
- uitgegeven Exposure Drafts van de IASB;
- voorontwerpen van wet (bestuurdersbezoldiging en aanpassing Titel 9 aan internationale jaarrekeningstandaarden);
- consultatienota van het Ministerie van Financiën;
- ontwerp-Verordening van de Europese Commissie;
- samenwerking met de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).

Verder is van de Minister van Economische Zaken een verzoek ontvangen tot het ontwikkelen van richtlijnen voor maatschappelijke verslaggeving. In de verslagperiode is hiermee een aanvang gemaakt.

Daarnaast zijn enkele eerder gepubliceerde ontwerp-Richtlijnen omgezet in definitieve Richtlijnen. Het betrof onder meer Richtlijnen over niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen, personeelsbeloningen (exclusief pensioenen), aandelenoptieregelingen voor personeel en organisaties-zonder-winststreven.

Tenslotte is een tweetal afzonderlijke besprekingen gewijd aan de ontwerp-Richtlijn over personeelsbeloningen (pensioenen), waarbij onder meer is gesproken met een panel van deskundigen uit de pensioenbranche.

1.5 Werkgroepen van de RJ

De onderwerpen die in de plenaire raadsvergaderingen worden behandeld, zijn voor een deel voorbereid door RJ-werkgroepen. Deze werkgroepen zijn veelal samengesteld uit leden van de RJ en andere deskundigen, afkomstig uit de kringen van verschaffers, gebruikers en controleurs van financiële informatie. In het verslagjaar functioneerden de volgende werkgroepen.

Werkgroepen belast met het opstellen en aanpassen van (ontwerp-)Richtlijnen

NIVRA-Commissie Jaarverslaggeving

mr. drs. J.B. Backhuijs (voorzitter), mevr. C. van Dijk-den Dikken (vanaf 1 februari 2001), drs. N.G. de Jager, mr. drs. J. Kool, drs. D. Manschot (vanaf 1 september 2001), T. Notenboom, R.A.H. Smittenberg en R.W. van Tol

RJ-werkgroep Beleggingsinstellingen

prof. dr. M.A. van Hoepen (voorzitter), mr. drs. E.J. van Garderen, drs. H. Haarbosch, mr. J.H.M. Janssen Daalen, H. Sliedrecht, R.W. van Tol en drs. P.A.M. de Wit

RJ-werkgroep Maatschappelijk verantwoord ondernemen

prof. dr. mr. F. van der Wel (voorzitter), mr. drs. J.B. Backhuijs, M. Blöte, mevr. prof. dr. J.M. Cramer, mevr. drs. G. Crijns, mevr. drs. A.E.M. Kamp-Roelands, drs. C.D. Knoops, drs. T.H.M. van Kooten, drs. A. Kraaijeveld en R.W. van Tol

RJ-werkgroep Onderhanden projecten

drs. W.J. Schoonderbeek (voorzitter), drs. W.H. Pascha, W. Poldervaart, drs. J.F. Leeuwerik, drs. Ph.J. Maat, mevr. drs. E. van Splunter (vervanger van 1 augustus tot en met 31 december: M. Hartman) en R.W. van Tol

RJ-werkgroep Toegelaten instellingen volkshuisvesting

drs. W. Oosterom (voorzitter), drs. M.A. van Buul, B.A. Spelbos en K.G.P. Tegel

Werkgroepen belast met het voorbereiden van commentaar op IASB-stukken

Draft Standard and Basis for Conclusions: Financial Instruments and Similar Items

prof. dr. M.N. Hoogendoorn (voorzitter), drs. G.W.H. Ewalts, dr. R.L. ter Hoeven, mevr. drs. P.H.M. Hofsté, mr. drs. J. Kool, drs. M. de Kogel, mevr. Y.O. van der Schaaf-Visser, drs. P.F.J. Veuger

RJ-werkgroep Insurance

prof. dr. M.N. Hoogendoorn (voorzitter), drs. G.W.H. Ewalts, drs. N.G. de Jager, mevr. drs. M.M.E. Franssen, J.N.C. Kuijper en mevr. Y.O. van der Schaaf-Visser

Voorbereiden commentaar op stukken van het Standing Interpretations Committee (SIC)

mr. drs. J.B. Backhuijs, prof. drs. E. Eeftink, dr. R.L. ter Hoeven, drs. C.D. Knoops en mevr. drs. E. van Splunter (vervanger van 1 augustus tot en met 31 december: M. Hartman)

Werkgroepen belast met overige werkzaamheden

RJ-werkgroep EFRAG Consultative Forum of Standard Setters

prof. dr. M.N. Hoogendoorn (voorzitter), mr. drs. J.B. Backhuijs, drs. G.W.H. Ewalts, drs. M.W. Noordzij en drs. W.J. Schoonderbeek

RJ-werkgroep ondersteuning Nederlandse delegatie in Standing Interpretations Committee (SIC)

mr. drs. J.B. Backhuijs, prof. drs. E. Eeftink, dr. R.L. ter Hoeven, drs. C.D. Knoops, mevr. drs. E. van Splunter (vervanger van 1 augustus tot en met 31 december: M. Hartman) en prof. dr. L.G. van der Tas

RJ-werkgroep Contact Comité

mevr. mr. E.D.G. Kiersch, mr. drs. J.B. Backhuijs, prof. drs. E. Eeftink, drs. C.D. Knoops, prof. dr. J. Klaassen en drs. J.F. Leeuwerik

1.6 *Voorbereiding en ondersteuning door andere deskundigen*

In de vervulling van zijn taken wordt de RJ in belangrijke mate bijgestaan door deskundige steun van buiten de RJ. In het bijzonder is te vermelden het voorbereidende werk van de Commissie Jaarverslaggeving (CJ) van het Koninklijk NIVRA. Tussen de voorzitters en secretarissen van de CJ en RJ vindt periodiek overleg plaats om sturing te geven aan het werk. Ook de bijdragen van individuele leden van de RJ, van delegatiemedewerkers en van het secretariaat ondersteunen de activiteiten van de RJ zeer.

De RJ spreekt gaarne zijn grote waardering uit voor de inbreng van de CJ, genoemde werkgroepleden en andere deskundigen.

1.7 *Website*

Sinds 1999 heeft de RJ een eigen website. Op deze website (www.rjnet.nl) is onder meer de volgende informatie beschikbaar:

- algemene informatie over de RJ;
- actuele publicaties van de RJ en van andere (binnen- en buitenlandse) organisaties;
- overzicht van bestaande (ontwerp-)Richtlijnen, daarin behandelde onderwerpen en historie van totstandkoming;
- uitgebrachte commentaren;
- beschrijvingen van geplande, lopende en afgeronde projecten;
- agenda's en belangrijkste uitkomsten van RJ-vergaderingen;
- actieve werkgroepen;
- links naar aanverwante sites.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid om via de website commentaar in te dienen bij de RJ op gepubliceerde (ontwerp-)Richtlijnen.

Het streven van de RJ is om via de website actuele informatie te verstrekken over zijn werkzaamheden en de stand van zaken met betrekking tot lopende projecten. Hiermee wordt onder meer beoogd geïnteresseerden in de periodes tussen de publicatie van de jaaredities van de RJ-bundel te informeren over de richting waarin de Nederlandse verslaggevingsrichtlijnen zich ontwikkelen.

Het aantal bezoekers van de website en het aantal opgevraagde pagina's heeft gedurende 2001 een gestage groei laten zien. Uit de statistieken van het gebruik van de website kan worden afgeleid dat vooral belangstelling bestaat voor geactualiseerde projectbeschrijvingen en voor persberichten van de RJ.

1.8 *Baten en lasten*

De belangrijkste baten en lasten van het verslagjaar bedragen (tussen haakjes de corresponderende bedragen met betrekking tot het verslagjaar 2000):

Secretariaat	NLG	325.000	(NLG 275.000)
Projecten jaarverslaggeving	NLG	192.000	(NLG 115.000)
Presentiegelden	NLG	313.000	(NLG 305.000)

Exploitatiesubsidies	NLG	610.000	(NLG 437.000)
Auteursrechtvergoedingen	NLG	320.000	(NLG 357.000)

De exploitatiesubsidies zijn conform overeenkomst afkomstig uit bijdragen van de SER (voor $\frac{2}{3}$ deel) en van het Koninklijk NIVRA (voor $\frac{1}{3}$ deel).

Het aantal abonnees op de *papieren* versies van de bundel Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving beliep ultimo 2001 circa 3.100 (ultimo 2000: circa 3.600). Deze daling is gecompenseerd door een stijging in de losse verkopen: 1.200 in 2001, tegenover 600 in 2000.

Het aantal abonnees op de *elektronische* versie van de Richtlijnen daalde licht van 1.000 ultimo 2000 tot circa 900 ultimo 2001. De genoemde aantallen zijn exclusief maatwerktoepassingen ("deals") voor grote afnemers van de Richtlijnen, waarbij in 2001 sprake was van een belangrijke omzetsijging.

2 DE RICHTINGGEVENDE TAAK

2.1 *Algemeen*

In de wettelijke regeling voor jaarrekeningen (momenteel Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek) is al sinds 1970 de eis gesteld, dat de jaarrekening moet voldoen aan normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd.

De RJ beschouwt het als zijn taak aan deze normen inhoud te geven. Aan deze taakopvatting en aan de wijze waarop daaraan uitvoering wordt gegeven hecht de Minister van Justitie grote betekenis, wat onder meer tot uitdrukking is gekomen in de Kamerstukken bij de totstandkoming van de in Titel 9 Boek 2 BW opgenomen wetgeving.

2.2 *Concretisering van de taak van de RJ*

De concrete invulling van deze richtinggevende taak door de RJ geschiedt door het opstellen en publiceren van (ontwerp-)Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Conform de door de minister uitgesproken verwachting wordt geïnventariseerd en getoetst welke grondslagen in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd voor de verschaffing van het wettelijk vereiste inzicht. Het gekozen uitgangspunt, te weten de wettelijke regeling voor de jaarverslaggeving, impliceert dat de RJ in zijn publicaties de ontwikkelingen in de praktijk beoordeelt tegen de achtergrond van de wet. In een enkel geval heeft de RJ geconcludeerd dat wettelijk toegestane keuzemogelijkheden niet meer aanvaardbaar lijken, in het bijzonder ter zake van de verwerking van goodwill. In februari 2002 is echter een wetsvoorstel gepubliceerd waarin is opgenomen dat goodwill niet langer in één keer ten laste van het eigen vermogen of het resultaat kan worden gebracht. Hiermee zal de afwijking tussen de wet en de RJ-Richtlijnen worden opgeheven.

Verder acht de RJ het zijn taak waar mogelijk richtinggevend te zijn wanneer zich nieuwe onderwerpen voor verslaggeving aandienen, dan wel wanneer anderszins behoefte blijkt aan richtinggevende uitspraken.

De RJ streeft ernaar zodanige inhoud te geven aan de bundel Richtlijnen, dat daarin een antwoord kan worden gevonden op de meeste in de praktijk voorkomende vragen. Dit wordt gerealiseerd door voor de behandelde onderwerpen uit te gaan van de wettelijke bepalingen voor jaarrekening en jaarverslag. Verder worden de uitspraken van de Ondernemingskamer en de Hoge Raad in de Richtlijnen verwerkt, voor zover deze naar het oordeel van de RJ geacht kunnen worden een algemeen karakter te dragen. Ook worden in de behandelde onderwerpen de standaarden en interpretaties van de International Accounting Standards Board (IASB) verwerkt, tenzij deze in de Nederlandse situatie niet aanvaardbaar worden geacht. Aan dit laatste aspect wordt aandacht geschonken door het bijhouden van een overzicht met afwijkingen van IASB-Standaarden en –interpretaties in de bundel Richtlijnen (hoofdstuk 920). Zie ook paragraaf 2.8 Relatie tussen IASB-Standaarden en –interpretaties en de (ontwerp-)Richtlijnen.

2.3 *Strekking van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving*

Het in de Richtlijnen gemaakte onderscheid tussen stellige uitspraken en aanbevelingen is aangebracht om de betekenis van de Richtlijnen voor de praktijk van de jaarverslaggeving te nuanceren.

Naleving van de Richtlijnen en in het bijzonder van de daarin opgenomen stellige uitspraken draagt in het algemeen bij aan het door de wet verlangde inzicht in vermogen en resultaat. Dit houdt in dat verwacht mag worden dat van de stellige uitspraken slechts zal worden afgeweken, indien daarvoor goede gronden zijn. De RJ gaat er verder van uit dat ook de aanbevelingen, en in zekere mate de ontwerp-Richtlijnen steun en richting aan de praktijk zullen geven.

De stellige uitspraken in de (definitieve) Richtlijnen hebben geen bindende kracht zoals de voorschriften van de wet. Het is uiteraard in laatste instantie de rechter die in ieder aan zijn oordeel onderworpen geding zal bepalen welke normen als aanvaardbaar worden beschouwd. Dit is in overeenstemming met de eigen verantwoordelijkheid van de verslaggevende rechtspersoon voor zijn jaarrekening.

De organisaties die de SJ hebben opgericht, hebben - evenals de Minister van Justitie – uitgesproken het van betekenis te achten dat naast de wet en de jurisprudentie ook de RJ richting geeft aan de praktijk van de jaarverslaggeving.

Het bestuur van de SJ is van mening dat – overeenkomstig de door de Minister van Justitie uitgesproken verwachting – de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving in een duidelijke behoefte voorzien voor verschaffers, gebruikers en controleurs van jaarverslaggeving.

2.4 *Wijze van totstandkoming van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving*

De waarde van de Richtlijnen wordt mede ontleend aan de wijze van totstandkoming ervan.

Bij de totstandkoming van (ontwerp-)stellige uitspraken en aanbevelingen wordt waar mogelijk het "Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen" als toetsingskader gehanteerd. De tekst van het Stramien, zijnde een vertaling van het IASB Framework, is opgenomen in de bundel "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving" (verder: RJ-bundel).

Publicaties over nieuwe onderwerpen worden eerst als ontwerp-Richtlijnen uitgebracht. De daarop ontvangen commentaren worden bestudeerd en overwogen en op basis daarvan worden de ontwerpen zo nodig herzien en vervolgens als definitieve Richtlijnen gepubliceerd. Met het oog op de zorgvuldigheid worden herziene teksten opnieuw als ontwerp-Richtlijn gepubliceerd indien de wijzigingen van fundamentele aard worden geacht.

Voor bijzondere onderwerpen kan een discussiememorandum worden gepubliceerd, voordat tot het (her)redigeren van een (ontwerp-)Richtlijn wordt overgegaan. Een voorbeeld hiervan was de publicatie van een discussiememorandum in mei 1999 over het onderwerp goodwill. Hierin werd een principebesluit van de RJ kenbaar gemaakt, waarbij de mogelijkheid werd geboden tot het leveren van commentaar voordat een nieuwe ontwerp-Richtlijn ter hand werd genomen.

Met de beschreven werkwijze streeft de RJ ernaar de ervaringen en de inzichten van de verschaffers, de gebruikers en de controleurs van jaarrekeningen zoveel mogelijk te betrekken in de voorbereiding van Richtlijnen.

De RJ neemt overigens graag kennis van reacties en commentaren waartoe het gebruik van de Richtlijnen aanleiding geeft, ten einde in overweging te nemen de Richtlijnen aan te passen of te wijzigen.

2.5 *Bundel "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving"*

Tegen het einde van het verslagjaar is de jaareditie 2001 van de bundel "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving" verschenen. In principe wordt eenmaal per jaar (omstreeks november) een nieuwe editie van de bundel gepubliceerd, zonodig aangevuld met tussentijdse publicaties van losse (ontwerp-)Richtlijnen.

De nieuwe onderwerpen die zijn opgenomen in de jaareditie 2001 van de RJ-bundel zijn beschreven in paragraaf 5.2.

2.6 *Bijzondere bedrijfstakken*

Voor sommige bedrijfstakken zijn specifieke wettelijke regelingen van toepassing, die mede van belang zijn voor het opstellen van de jaarrekening. Deze regelingen, alsmede de aard van de bedrijfsactiviteiten kunnen ertoe leiden dat bepaalde algemene Richtlijnen niet onverkort van toepassing zijn.

Voor *organisaties-zonder-winststreven* is in het verslagjaar een definitieve Richtlijn gepubliceerd, samengesteld uit reeds bestaande bepalingen voor specifieke typen non-profit organisaties (zoals fondsenwervende instellingen en zorginstellingen). De Richtlijn dient als algemeen verslaggevingskader voor alle typen non-profit organisaties. De bestaande Richtlijnen voor bepaalde typen non-profit organisaties zijn onverkort van kracht gebleven.

2.7 *Besproken Richtlijnen voor de jaarverslaggeving*

Gedurende het verslagjaar zijn de volgende (herziene en nieuwe) Richtlijnen vastgesteld en gepubliceerd:

- 110 Doelstellingen en uitgangspunten
- 120 Prijsgrondslagen
- 212 Materiële vaste activa
- 214 Financiële vaste activa
- 252 Voorzieningen voor arbeidsongeschiktheidskosten
- 271 Personeelsbeloningen (exclusief pensioenen)
- 272 Belastingen naar de winst
- 310 Niet in de balans opgenomen verplichtingen
- 320 Niet in de balans opgenomen activa
- 350 Gesegmenteerde informatie
- 500 Fusies en overnames
- 510 Consolidatie
- 640 Organisaties-zonder-winststreven

Kleinere aanpassingen van bestaande Richtlijnen zijn niet vermeld in bovenstaande opsomming.

Verder zijn in het verslagjaar verscheidene ontwerp-Richtlijnen uitgegeven voor commentaar, te weten:

- 140 Stelselwijzigingen
- 145 Schattingswijzigingen
- 150 Foutenherstel
- 160 Gebeurtenissen na balansdatum
- 213 Vastgoedbeleggingen
- 270 De winst- en verliesrekening
- 290a Financiële instrumenten, verwerking en waardering
- 330 Verbonden partijen
- 420 Winstbestemming, verwerking verlies

Tenslotte is in het verslagjaar wederom veel aandacht besteed aan ontwerp-Richtlijn 271 Personeelsbeloningen, paragraaf 3 en 4. In dit kader hebben onder meer enkele besprekingen plaatsgevonden met een panel van deskundigen uit de branche. Een herziene ontwerp-Richtlijn zal naar verwachting in 2002 worden uitgegeven.

2.8 *Relatie tussen de IASB-Standaarden en de (ontwerp-)Richtlijnen*

Het algemeen streven van de RJ is de (ontwerp-)Richtlijnen inhoudelijk in overeenstemming te brengen met de internationale Standaarden en Interpretaties van de IASB. De RJ streeft overigens niet naar een volledige en letterlijke vertaling van de IASB-Standaarden. De (ontwerp-)Richtlijnen zullen voldoende blijven toegespitst op de Nederlandse situatie. Daarbij wordt mede acht geslagen op de vraag of en in hoeverre de IASB-Standaarden toepasbaar zijn op niet-beursgenoteerde ondernemingen. Slechts een beperkt aantal belangrijke voorschriften uit de IASB-Standaarden is naar het oordeel van de RJ niet aanvaardbaar voor die Nederlandse situatie. Een en ander komt in de RJ-bundel tot uitdrukking in hoofdstuk 920, waarin is vermeld welke onderdelen van de IASB-Standaarden en -interpretaties niet zijn onderschreven door de RJ en daarom niet zijn verwerkt in de (ontwerp-)Richtlijnen.

De Europese Commissie (EC) heeft in juni 2000 voorstellen gepubliceerd voor een verplichte toepassing van IASB-Standaarden in de geconsolideerde jaarrekening van beursgenoteerde ondernemingen, uiterlijk met ingang van 2005. Deze voorstellen hebben eind januari 2001 geresulteerd in de publicatie van een concept-Verordening, die – na goedkeuring door het Europees Parlement en de Raad van Ministers – rechtstreekse werkingskracht zal krijgen in de lidstaten. Er is voorzien in de mogelijkheid dat lidstaten de toepassing van IASB-Standaarden kunnen uitbreiden tot niet-beursgenoteerde ondernemingen en tot de vennootschappelijke jaarrekening. De Verordening is inmiddels vastgesteld door het Europees Parlement.

Tegelijkertijd heeft de EC voorgesteld een zogeheten goedkeuringsmechanisme (“endorsement mechanism”) in het leven te roepen ter toetsing van toekomstige IASB-Standaarden en herzieningen daarvan. De uitwerking hiervan is inmiddels gestart (zie verder paragraaf 4.2).

Verder is in de EC-voorstellen aandacht besteed aan de controle op de naleving (“enforcement”) van de toepassing van IASB-Standaarden. Ter zake heeft het Ministerie van Financiën in het verslagjaar een consultatienota uitgebracht. Regelgeving op dit punt zal naar verwachting worden uitgewerkt in Europees verband door het overkoepelend orgaan van de nationale toezichthouders van de Europese effectenbeurzen.

Tenslotte heeft de EC voorstellen aangekondigd tot modernisering van de bestaande EG-Richtlijnen over financiële verslaggeving. In het verslagjaar zijn in dit kader aanpassingen doorgevoerd in de Vierde EG-Richtlijn, die het mogelijk maken bepaalde financiële instrumenten te waarderen tegen reële waarde. Een en ander moet dan wel eerst worden verwerkt in de nationale wetgeving.

2.9 *Werkplan 2001 en prioriteitenstelling*

In het werkplan voor 2001 waren de volgende belangrijke prioriteiten gesteld:

- het omzetten van gepubliceerde ontwerp-Richtlijnen in definitieve Richtlijnen;
- het afhandelen van binnengekomen commentaren op (ontwerp-)Richtlijnen;
- het verwerken van nieuwe en herziene IASB-Standaarden en -interpretaties in de Richtlijnen;
- het zoveel mogelijk leveren van commentaar op nieuwe IASB-publicaties.

Vorengenoemde intenties zijn omgezet in acties en inmiddels voor een groot deel afgerond.

3 DE ADVISERENDE TAAK

3.1 *Voorgenomen wetswijzigingen inzake financiële verslaggeving*

De RJ wordt van tijd tot tijd om advies gevraagd door de overheid op het punt van voorgenomen wetswijzigingen inzake financiële verslaggeving.

In het verslagjaar is de RJ gevraagd om advies over de volgende stukken:

- voorontwerp van wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek alsmede enige andere wetten in verband met de openbaarmaking van de bezoldiging en het aandelenbezit van bestuurders en commissarissen;
- voorontwerp van wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de aanpassing van titel 9 aan internationale jaarrekeningstandaarden;
- voorstel tot wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving van verzekeringsmaatschappijen.

Gelet op het vertrouwelijke karakter van de genoemde voorontwerpen en voorstellen, geldt dit ook voor de betreffende adviezen van de RJ. Deze adviezen zijn daarom niet openbaar, en worden niet algemeen beschikbaar gesteld door de RJ.

3.2 *Contact Comité*

De RJ-werkgroep Contact Comité is in 1997 ingesteld ter advisering van de waarnemer van het Ministerie van Justitie in de Raad bij het leveren van commentaar op stukken die geagendeerd zijn bij het Contact Comité, een in artikel 52 van de Vierde EG-Richtlijn ingesteld orgaan voor overleg tussen de Lid-Staten van de Europese Gemeenschap en de Commissie.

Het Contact Comité heeft zich in 2001 voornamelijk bezig gehouden met:

- de ontwerp EC-verordening over de toepassing van IAS met ingang van 2005;
- de aanpassing van de 4e EG-Richtlijn inzake de waardering tegen reële waarde;
- de modernisering van de EG-Richtlijnen.

3.3 *International Accounting Standards Board (IASB)*

De RJ heeft dit verslagjaar commentaar geleverd op de volgende IASB-publicaties:

- SIC D28 Business Combinations - Measurement of Shares Issued as Purchase Consideration
- SIC D29 Disclosure - Service Concession Arrangements
- SIC D30 Reporting Currency - Translation from Measurement Currency to Presentation Currency
- SIC D31 Revenue - Barter Transactions Involving Advertising Services
- SIC D32 Intangible Assets - Web Site Costs
- SIC D33 Consolidation and Equity Method - Potential Voting Rights
- SIC D34 Financial Instruments - Instruments or Rights Redeemable by the Holder

Verder heeft de RJ via de IASB commentaar geleverd op de "Draft Standard and Basis for Conclusions: Financial Instruments and Similar Items" van de Joint Working Group of Standard Setters.

De commentaren zijn op de gebruikelijke wijze rechtstreeks aan de IASB gericht. Ze zijn beschikbaar via de website van de RJ.

3.4 *Maatschappelijk verantwoord ondernemen*

Medio december 2000 heeft de Sociaal Economische Raad (SER) een advies uitgebracht aan het Kabinet onder de titel "De winst van waarden". Dit advies had betrekking op maatschappelijk ondernemerschap en de rol van de overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties daarbij. Eind maart 2001 heeft het Kabinet op het SER-advies gereageerd met een notitie getiteld "Maatschappelijk verantwoord ondernemen: het perspectief vanuit de overheid".

Zowel de SER als het Kabinet hebben aangegeven dat het - in het verlengde van het streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen - wenselijk is dat de transparantie wordt vergroot ten aanzien van de prestaties van bedrijven op genoemd gebied. Dit houdt in dat de drie onderkende thema's (People, Planet & Profit) waardoor maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt gekenmerkt, in de verslaggeving terug te vinden moeten zijn. Dit stelt belanghebbenden in staat zich hiervan op de hoogte te stellen en deze aspecten te laten meewegen in hun besluitvorming over bijvoorbeeld zakelijke contacten, beleggingen of aankopen.

Het Kabinet heeft het SER-advies overgenomen, waarin onder meer wordt voorgesteld de RJ in te schakelen bij het ontwikkelen van een kader met behulp waarvan ondernemingen die dat wensen kunnen rapporteren over diverse effecten van hun beleid. Het Kabinet heeft daarbij aangegeven dat een dergelijk kader moet bevorderen dat maatschappelijke verslaggeving consistent, onderling vergelijkbaar en verifieerbaar is. Verder zou uitgangspunt moeten zijn de vrijwilligheid en eigen verantwoordelijkheid bij de betrokken bedrijven. Een dwingende wettelijke regeling of dwingende richtlijnen hebben niet de voorkeur van het Kabinet.

Begin juni 2001 heeft de RJ de officiële uitnodiging ontvangen van de staatssecretaris van Economische Zaken (namens het Kabinet) tot het uitbrengen van advies over de mogelijkheden tot het opnemen van maatschappelijke aspecten in de verslaggeving van bedrijven. De RJ heeft laten weten graag in te gaan op genoemde uitnodiging, en heeft inmiddels een tripartiete werkgroep ingesteld. Het streven is in het voorjaar van 2002 een herziene ontwerp-Richtlijn 400 Jaarverslag uit te brengen, met expliciete aandacht voor financieel-economische, milieu- en sociaal-ethische aspecten. Parallel aan dit traject zal worden gewerkt aan het ontwikkelen van een raamwerk voor het maatschappelijk verslag, daarbij gebruik makend van reeds beschikbare nationale en internationale richtlijnen en studies.

4 OVERIGE ACTIVITEITEN

4.1 *Raadgevend Forum voor de jaarverslaggeving (Accounting Advisory Forum)*

Het door de Europese Commissie in het leven geroepen "Accounting Advisory Forum" – dat tot taak heeft de Commissie te adviseren inzake de jaarverslaggeving – is in november 2001 opgeheven. De taak van het forum is overgenomen door EFRAG.

4.2 *EFRAG*

In de loop van 2001 is het Europese samenwerkingsverband EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) opgericht. EFRAG heeft als doel de Europese belangen, opvattingen en middelen te bundelen, om zo voldoende inbreng te kunnen leveren in de ontwikkeling van internationale verslaggevingsstandaarden binnen de nieuwe IASB-structuur. Verder zal EFRAG de Europese Commissie adviseren in hoeverre bestaande en toekomstige Standaarden en Interpretaties van de IASB acceptabel zijn voor toepassing binnen de EU ("endorsement"), alsmede ondersteuning geven bij de invoering van nieuwe IASB-Standaarden.

EFRAG bestaat uit een *toezichthoudend* comité, samengesteld uit Europese organisaties van accountants, verschaffers en gebruikers van financiële informatie, en een *technisch* comité, bestaande uit experts afkomstig van onder meer de nationale standard setters. Het technisch comité wordt voorgezeten door prof. dr. J. van Helleman (tot 15 oktober 2001 voorzitter van de RJ). Daarnaast heeft onder meer drs. J.F. Leeuwerik (lid verschaffersdelegatie RJ) zitting in dit comité. Verder is J. den Hoed (voorzitter verschaffersdelegatie RJ) lid van het toezichthoudend comité van EFRAG.

Ter verkrijging van input van nationale standard setters, is het EFRAG Consultative Forum of Standard Setters opgezet. Dit forum vergadert in beginsel tweemaal per jaar, en zal namens de RJ worden bijgewoond door de voorzitter. Ook de voorzitter van de CJ neemt deel aan de vergaderingen.

Het behoort tot de mogelijkheden dat de RJ desgewenst en desgevraagd een inhoudelijke bijdrage zal gaan leveren aan bepaalde EFRAG-projecten. De vorm van deze bijdrage en de personele invulling daarvan zijn echter nog niet uitgewerkt.

4.3 *Vertaling in het Engels*

Van de RJ-bundel wordt een Engelse vertaling uitgegeven. Hierbij wordt aangemerkt dat de Nederlandse versie van de Richtlijnen maatgevend is.

De meest recente uitgave van de Engelse vertaling (de derde editie) dateert van begin 2000. Deze editie is bijgewerkt tot en met jaareditie 1998 van de vastbladige RJ-bundel. De derde editie omvat in principe de gehele RJ-bundel, met uitzondering van enkele hoofdstukken voor bijzondere bedrijfstakken waarvoor te weinig behoefte is aan een vertaling.

Vooralsnog bestaan geen plannen voor een nieuwe editie van de Engelse vertaling. Reden hiervoor is dat de vertaalkosten niet meer opwegen tegen de opbrengsten (sponsorbijdragen en auteursrechtvergoedingen), gelet op de zeer beperkte oplage van de Engelstalige editie.

4.4 *Vragen en ingediende commentaren*

Het RJ-secretariaat ontvangt van tijd tot tijd vragen over jaarverslaggevingsaspecten. Ter zake heeft de RJ in 1990 besloten in uitzonderlijke situaties, indien de voorzitter dit na overleg met de secretaris vaktechnische zaken zinvol acht, de gestelde vragen in een RJ-vergadering te bespreken. Deze situatie heeft zich in het verslagjaar eenmaal voorgedaan.

Het algemene beleid van de RJ is om niet specifiek te reageren op individuele vragen en ingediende commentaren. Belangrijkste reden hiervoor is dat het ingaan op individuele vragen zou leiden tot ongelijke informatieverstrekking aan de verschillende gebruikers van de (ontwerp-)Richtlijnen. Vanzelfsprekend worden ingediende commentaren altijd in behandeling genomen en beoordeeld op de noodzaak tot aanpassing van de (ontwerp-)Richtlijnen.